

ראיון חמישי עם רמי לונץ
22 ביוני 1995
פרויקט תיעוד תולדות חיל הים
מראינת: דניאלה רן
קלטת 4

רמי לונץ: אחרי שקראתי את הסיכום של הראיון הקודם אנתנו מגיעים למלחמת יום כיפור. כללית, כפי שכבר אמרתי, הייתי אחראי על מודיעין בחיל הים, ראש מחלקת מודיעין. אני חושב שכדאי להתחיל בקטע ההתראה. משום מה ברוב מלחמות ישראל ההתראה הגיעה דרך ים. כנראה שהפקודות המקדימות שחילות הים צריכים לנקוט יותר קלות לפיענוח או יותר ארוכות במשך הזמן שלהן וגם במלחמה הזו הגענו להחלטה שעומדת לפרוץ מלחמה לפני שאר המערכת. ביום ראשון, 30 בספטמבר כלומר 6 ימים לפני המלחמה, ביום ראשון בבוקר, יש דיון מחלקתי אצלי לסיכום הידיעות שהתאספו בשישי-שבת. בחדר ראש מחלקת מודיעין היה שולחן די גדול לדיונים. ישבו כל המעוניינים וכל המעורבים - מראשי ענפים ועד קצינים זוטרים ונגדים בכירים.

ש. הם היו בשיגרה? כן.

ת. בדיון הרחב לקחנו את כל מי שנוגע בזה. בדיון הזה, שסיכם למעשה את סידרת הפעולות שחזינו וראינו במשך תקופה די ארוכה קודם לכן, הגענו למסקנה שזו מלחמה. המסקנה היתה נוגדת לחלוטין את הערכת המודיעין של אמ"ן, אבל בסיכומו של אותו דיון קבעתי שזו מלחמה. עליתי לדיון אצל מפקד חיל הים שהיה בשעה 10. באותה שעה היה גם דיון אצל ראש אמ"ן. סגני עלה לדיון עם ראש אמ"ן וסיכמנו שאנחנו קובעים שזו מלחמה. הדיון אצל מפקד חיל הים באותו יום היה במקרה דיון מטה מורחב, שבו נוכחים גם מפקדי הבסיסים ולא רק ראשי המחלקות במטה. כך שמפקד זירת ים סוף, מפקד בסיס חיפה, מפקד שייטת 13 ועוד שמעו מפי כדלקמן. באופן קבוע בדיוני מפקד החייל פותח המודיעין. תארתי את המצב וסיכמתי במשפט: אני אומר שזו מלחמה ואמ"ן אומר שזה תרגיל. יש לי עדויות שהאמירה הזו ירדה די טוב, גם אצל ביני וגם אצל מפקדי הבסיסים של חיל הים. אני זוכר שסיפרו לי אחרי המלחמה שבארוע שהיה בערב הראשון במפרץ סואץ, שבו דבור של חיל הים נכנס לתוך מעגן מצרי והשמיד כוח משימה של הקומנדו הימי המצרי, שאל מפקד הזירה זאב אלמוג את מפקד הכוח כשהוא חוזר, איך היה המעבר מסיוור ביטחון שוטף למלחמה, ואותו בחור ענה לו (שוב זה מכלי שני כי לא הייתי שם): איזה ביטחון שוטף? אתה ביום שני כבר אמרת לנו שיש מלחמה. לפחות הנושא של התראה ירד לחיל הים יפה, מוקדם ואם נזכיר את מלחמת ששת הימים, חיל הים נקט בכל הפעולות הנובעות מלקחי מלחמת ששת הימים...

ש. זאב אלמוג שהיה מפקד הצוללת או מפקד שייטת 13?

ת. זאב אלמוג מפקד שייטת 13. חיל הים הפיק לקחים והפעם היה מוכן, ותיכף נראה שהוא ממשיך להיות מוכן למלחמה הבאה ולא למלחמה האחרונה. במשך מספר הימים שנתרו עד יום שבת, פריצת המלחמה, נערך עוד תמרון גדול של חיל הים. באופן מקרי מתוך 14 סטילים בחיל הים, 13 היו מבצעיים, שזו כמות הרבה מעל לממוצע

ש. מה זאת אומרת?

ת. בדרך כלל יש כלי שייט באחזקה ארוכה הם אינם בכושר ואינם מתוכננים לצאת לים. במקרה הזה היו 13 כלים מוכנים. ביום חמישי שלפני המלחמה היה עוד ארוע מקדים. באותה תקופה נכנסו למבצעות שני הסטילים הגדולים - סטילים של 400 טון, שנקראים סער 4. הם גמרו את אימוני ההבנות שלהם, יצאו להפלגת חו"ל ובדרך חזרה ביימו אויב ומולם יתר הסטילים יצאו בתקיפה של הגנת החוף לפי תפישות הלחימה של חיל הים. כל הלחימה זו דרך אגב נערכה בערך מצפון לסיני, ליד אזור ברדוויל, אחרי המלחמה מתוך עיון במסמכי שלל, הסתבר שהרוסים גילו כמובן את הפעילות הזאת והתריעו למצרים שאנחנו עמדנו על כוונותיהם ושלא יפתחו במלחמה. המצרים פתחו בכל זאת במלחמה. זה סתם סיפור יפה מהצד.

נראה עכשיו מה קורה החל מיום שישי ושבת למלחמה. ביום שישי בערב כבר יודעים כולם על מלחמה, כל צה"ל. יודעים על המלחמה, יודעים מתי תפרוץ. בטעות חשבו שהיא תפרוץ בשבת בערב וזה היה בשעה 2 שהיא פרצה. לקראת פריצת המלחמה בשבת נערכו צה"ל וחיל הים לפי תכניות המגננה שלו. ההערכה של חיל הים היתה שלאויב יש שתי דרכי פעולה אפשריות, אחת שנתקף בדרום לאורך רצועת החוף של סיני והשנייה אפשרות שסטילים סורים יבצעו גיחה מהצפון לכיוון חיפה. לצורך זה הוכנו שני כוחות של חיל הים. האחד נערך בדרום מול הכוח המצרי אם יבוא והשני בצפון נגד אפשרות שהסורים ייכנסו. עם רדת הלילה, הכוח הצפוני שלא גילה תנועה סורית אליו, יצא לכיוון סוריה והכוח הדרומי המתין עדיין לכניסה מצרית. הכוח הצפוני הגיע בערך מול לטקיה, גילה במקום את מערך ההגנה הראשון הסורי, סטר בעומק רב בים, טיבע אותו, גילה אחר כך את מערך ההגנה השני שולת מוקשים מצפון ללטקיה, תקף גם אותה, ואז יצאו נגדו 3 סטילים, שיגרו טילים, אמצעי לחימה אלקטרונית הופעלו מצידנו, פעלו כהלכה. הטיילים ששיגרו הסורים שובשו, הטיילים שאנחנו שיגרנו טיבעו 3 סטילים - את המקשת (שולת מוקשים) ואת הסט"ר. את הסטר עוד טיבעו בתותחים. נושא ל"א הוכח כיעיל וטילי גבריאל פוגעים בסטילי האויב ומשמידים אותם. באותו לילה נערך גם קרב פורט סעיד הראשון. באותו קרב בא כוח מצרי להפגיז את חוף ברדוויל. היתה שם עמדה של חיל הים בשם "דפנה". הם באו עם סטרים נושאי משגרי רקטות, מה שאנחנו קוראים היום קטיושות, שיגרו ולא קלעו בכלום. כוחותינו יצאו מהמארב, ניסו לתקוף אותם, כמה שיבושים טקטיים וטכניים גרמו לזה ששום טיל לא פגע. הוזמן סיוע אווירי, הפעם האחרונה במלחמה הזו, כי במלחמה ראינו שחיל האוויר עסוק ולא יבוא יותר לעזור ולא הזמנו אותו יותר, אבל אותו סיוע הטביע סטיל מצרי בפצצה בצורה שלא הרגשנו אותה בכלל. גילינו את זה הרבה יותר מאוחר כשהניצולים ירדו לחוף.

אני רוצה לענות על שאלתך לגבי נושא ההתראה והמודיעין. זה שייך לחומר קצת אחורה. האויב המצרי ביבשה ובים ובאוויר ערך תכנית הונאה מעמיקה וארוכה. הם תפשו אותה תקופה שהצי שלהם לא יכול לעמוד נגד סטילים וקבעו שאניות שטח גדולות כמו משחתות, פריגטות יפגעו או יסכנו את ישראל מחוץ לטווח הסטילים. טווח הסטיל הממוצע שלנו הוא בערך 500 מייל שיכול להילחם מבסיסיו ולכן הציבו את האניות הגדולות בים התיכון בבנגזי ובים האדום בפורט סודן ותימן. על מנת שלא נודאג מהתנועה, הכינו אותנו חודשים מראש, שיש הפלגה של הרשיד, זו אחת הפריגטות, והמשחתת להודו, להפלגת אימונים. כל הנתונים האלה היו בידינו וההפלגות היו אמורות לא לעורר חשד. אבל ההצטברות של ידיעות אלה וידיעות נופסות שהגיעו אלינו, לאט-לאט היו הקש ששבר את גב הגמל. באותו יום ראשון היתה ידיעה אחת, שלא אפרט אותה כאן, והיא קבעה את דעתי ואמרה: גמרנו, הכל טוב ויפה, זה מלחמה! זו הידיעה או זה מה שהביא אותנו להחלטה באותו יום ראשון לפני 10 בבוקר לעלות למפקד החיל ולצאת בהכרזה על מלחמה, הכרזה שאם נזכיר עוד פעם, ירדה לכוחות חיל הים והכינה אותם נפשית, תיפקודית ותיפעולית לביצוע.

הזכרנו את ליל 6-7 של חודש אוקטובר, מוצאי שבת- יום ראשון. אני מזכיר שחיל הים נלחם רק בלילה. הוא לא פועל ביום כדי להימנע מסיכון אווירי וכדי לנצל את יתרונותיו האינהרנטיים בטילים וסטילים. הכלים חזרו בבוקר וכאן נעשה דבר שהפך לשיגרה מאותו יום עד סוף המלחמה - תחקיר טכני, טקטי, מעמיק מיד עם חזרת הכוחות. הזכרתי קודם שבקרב ברדוויל הראשון, הקרב ליד סיני, היו תקלות טכניות וטקטיות. הן נותחו, שופרו, לקחיהן הופקו והיו מוכנים כבר לליל היציאה הבא, שהיה לא באותו יום אלא לילה לאחר מכן. למעשה עבדנו לילה כן ולילה לא במשך כמעט כל המלחמה.

אני רוצה קצת לנסות להסביר את התפישה. הייעוד של חיל הים הוא להשתמש במדיום הימי לצורכי המדינה, צרכים שהמדינה דורשת ממנו ולמנוע את השימוש באותו מדיום לטובת האויב, על ידי האויב. הדרך הראשונה היא להשיג עליונות. הלילה הראשון הראה בוודאות עליונות מול הסורים, ומול המצרים לא התפתח קרב ממשי. העליונות עוד לא הובהרה, אבל העליונות הטכנית כבר היתה ברורה לנו. הביטחון העצמי היה עצום, עוד באמצע הלחימה יומי הודיע לגידליה (גדעון רז שהיה מפקד הכוח הדרומי): העסק של צמח עובד! יומי היה מפקד השייטת דאז, מפקד חיל הים ברקאי לעתיד. עוברים יומיים ויוצא כוח ישראלי נוסף, הפעם בדרום. בצפון כבר קצת הישגנו את מה שצריך. יש לנו ידיעות ש-4 סטילים מצריים יצאו מאלכסנדריה לכיוון שלנו. כוחותינו ערוכים מולם. 6 סטילים ישראליים ו-4 סטילים מצריים. בתורת הלחימה יש בעיה קשה ביותר והיא שטווח הטיל המצרי מעל לכפול מטווח הטיל הישראלי. הטיילים שלנו היו לטווח של 20 אלף מטר והטיילים שלהם כמעט 50 אלף מטר. תורת הלחימה אם כן אמרה שעלינו לשבש את התפישה הטקטית של האויב ולגרום לו לשגר טילים לטווח העדיף שלו אבל לא עלינו אלא על לוחמה אלקטרונית. לכל סטיל אויב יש 4 טילים. ידענו מתורת הלחימה שהוא משגר זוג ראשון ואחרי זה זוג שני ואחר כך נוסע הביתה. כך בדיוק קרה. 4 הסטילים המצרים באו מולנו. בטווח מתאים הופעלו אמצעי לוחמה אלקטרונית. המצרים שיגרו מטח ראשון, אחריו מטח שני והסתובבו לנסוע הביתה. כוחותינו אחריהם.

ש. במטחים שהם ירו שיבשתם להם?

ת. שיבשנו והם ירו את הטיילים כך שהם לא יכלו לפגוע. הם הסתובבו לחזור הביתה וכוחותינו אחריהם סוגרים טווחים ובהתאם להפרשי המהירות שהם לא גדולים במיוחד וזה לקח די הרבה זמן. הזכרתי כבר את קרב ברדוויל שהיה, ששם גם ברדיפה נורו הטיילים לטווח מקסימלי. לא נלקחה בחשבון שזמן מעוף הטיל הדרך שהוא צריך לעבור באותו זמן גם האויב ממשך, לכן ברדיפה אסור לשגר בטווח מקסימלי אלא צריך לשגר מתחת לו. זה הלקח שהופק אתמול בבוקר. היום זוכרים אותו והיום הוא מחזיק את כוחותיו על טווח 17 אלף מטר, למרות שהטווח הוא 20, משגר, מטביע 3 מתוך ארבעת הסטילים. הקרב הזה חשוב ביותר כי הוא כבר קבע לעובדה שהיתרון הטכני והטקטי הוא לחיל הים ואנחנו שולטים בים. כוחות אויב יותר לא יצאו משם נגדנו. אחרי שהשגנו את השליטה מגיע השלב השני לייעוד חיל הים והוא להשיג את המשימות האחרות שמבוצעות דרך הים. מגיעים לליל ה-11-10 באוקטובר. זה אם מותר להזכיר לילה מאוד קשה במלחמת יום כיפור. התקבלה החלטה, עקב קשיים בגולן ובסיני, שעוברים לפגיעה אסטרטגית באויב. חיל האוויר ניגש לתקוף תחנות כוח ודברים דומים בסוריה. אנחנו חיפשנו מטרות אסטרטגיות בחופי סוריה. קודם כל נציין נקודה טכנית: הסטילים מעולם לא נבנו לבצע תקיפה נגד חוף. תותח 76 מ"מ לא אמור לפעול נגד חוף, הפגזו שלו מתפוצץ אחרי שהייה של 01, בקושי משפיע משהו על החוף. הטיילים ודאי לא נועדו להיות נגד חוף. הטווח של התותח 12 אלף מטר מקסימום. ידענו שיש מסוף דלק רציני בנמל בניאס הסורי, ולמרות שהאמצעים לא בדיוק מותאמים להפגזת מיכלי הדלק, והם היו מיכלי דלק ממתכת מוקפים בחומות לבנים. היה חשש לא קטן שהפגזים לא יעשו את מה שהם צריכים לעשות. אבל מסתבר

שמיכל דלק זה בכל זאת משהו מאוד דליק. כוחותינו נכנסו והדליקו את המסוף עם תותחים 76 מ"מ שהיו בסטילים. הם התקרבו מאוד קרוב לחוף וביצעו את זה. הגענו אפילו ללחימה של סטיל בטנק. הם קיבלו ירי מטנקים עליהם, כי התקרבו לטווחים מאוד קצרים. כמוכן שהם לא פגעו. הזכרתי את זה כי זה היה הקטע שבו השימוש במדיה הימית היה להישגים אסטרטגיים לתקיפת מטרות אסטרטגיות.

ש. מעבר להדלקת מיכלי הדלק איזה עוד השלכות היו?

ת. פגענו במיכלי הדלק והדלק בער.

ש. אבל האם הם הזיזו כוחות בגלל זה?

ת. כמוכן שהתקיפות שלנו בחוף הסורי לא היתה יחידה והיו אחר כך עוד הרבה, וזה גרם לריתוק חטיבת הטנקים שהיתה פרושה לאורך החוף נגדנו מתוך חשש שנעבור לנחיתה או מי יודע מה. החטיבה הזאת לא זזה מהחוף ולא באה לעזרתם בגולן כשהיה להם צורך רב בזה. זאת אומרת שהיתה לנו בזה השפעה של ריתוק כוחות לזירה.

באותה מערכה שממשיכה בלילות הבאים, מסתבר שהאויב לא יוצא יותר מנמליו. הוא מזנק מפתח הנמל החוצה, משגר טילים עלינו ובורח פנימה. היות וסיפרנו שהטווחים שלהם היו גדולים משלנו, היה קושי רב לתפוש אותנו כשהוא בחוף. אז התבצעה פעולה שבעקפין השיגה את המשימה הבאה של כוח ימי. כאשר שוגרו הטילים לסטילים של האויב, האויב התחבא מאחורי אניות סוחר זרות שעגנו בפתחי הנמלים. השיגורים שלנו טיבעו אניית מסחר רוסית וגרמו לנזק לאנייה יפנית ואנייה יוונית. עלי להזכיר שהאויב הכריז על השטח לחימה שאסור להיכנס אליו ולכן האחריות חלה על אניות הסוחר שנכנסות לשטח לחימה הן יכולות להינזק וזה חוקי לחלוטין. אבל מה היתה בכל אופן ההשפעה? קודם כל טובעה אנייה רוסית. כל התיגבור לסוריה באה מרוסיה. האנייה הזאת לא היתה אנייה שהביאה אספקה צבאית, אבל הם תפשו את הרמז והתיגבור הרוסי לסוריה נעשה תחת לחץ וייתכן גם יותר לאט. בהמשך המלחמה נראה שאניות האספקה באות מהים השחור דרך הבוספורוס מלוות במשחתות רוסיות, כאשר הליווי מתבצע עד צפונה לקפריסין והיות הם תפשו את הרעיון שאנו עובדים רק בלילה, הם הגיעו עם אור ראשון מצפון לקפריסין ואניות הסוחר נכנסו במלוא המהירות ללטיקה ואניות הלחימה הרוסיות ברחו במלוא המהירות להימנע ממפגש אתנו. הם בהחלט חששו מהמפגש הזה.

במצרים, באותו זמן אנחנו מחפשים להגיע להישגים נוספים בטיבוע סטילים, אבל כפי שנאמר הסטילים לא יוצאים. אז מנסים לגרות אותם. הולכים להפגזי מטרות בחוף המצרי. כל מה שמריח כמטרה - תחנות מכ"ם, עמדות על החוף, כל מה ששם. יורים על החוף, מפגיזים בתותחים, חוזרים חזרה לחופינו. לא כל כך רציני. הגענו אפילו לרמת טרטור שהכנו טיל לפגוע בבתים בחוף פורט סעיד. לא גמרנו להכין אותו אבל היה בכל זאת שיגור טיל אחד נגד החוף. באחת ההפגזות בגיחות לכיוון אלכסנדריה, שוב האויב לא יצא אלא שיגר טילי חוף-ים מולנו, ואנחנו לא מוצאים מה להתקיף. ואז אחד הסטילים שעד אז עוד לא ירה אפילו פעם אחת, לא היה לו מזל ולא ירה טיל, גילה על החוף מטרות מכ"ם מאוד בולטת וקיבל אישור ושיגר טיל. לאחר פיצוץ הטיל, הפסיק מכ"ם חוף מצרי לעבוד. כנראה שהמכ"ם שלנו גילה את עמוד הברזל שעליו עמד המכ"ם המצרי, עליו המכ"ם נועל והטיל התביית עליו ונהפך לטיל ים-חוף, בניגוד לכל האפיונים שלו מראש.

ש. לפני שהתחלת לספר על ההפגזה בסוריה אמרת שעשו מארב בים ליד מצרים, ליד ברדוויל.

ת. המארב היה פשוט. בתקופה בין שתי המלחמות למדנו את האויב ואת אמצעי הנשק שלו, קרי טיל הסטיקס, במידה מרובה. היו שמועות לפני המלחמה שהטיל מיועד לפגוע באניות מלחמה כמו נושאות מטוסים אמריקאיות והוא איננו יעיל נגד טילים קטנים. הסתבר שזה לא כל כך נכון. מה פרוש הסתבר?

בשנת 1970 שטה ספינת דייג מעץ מצפון לברדוויל. המצרים שיגרו אליה טיל סטיקס והטיל פגע בה והשמיד אותה. כלומר, גודל המטרה אינו קובע עבור הסטיקס, אנחנו לא קטנים מדי בשביל להיפגע מטיל סטיקס. אז היות וחששנו שתהיה נחיתה מצרית בחוף ברדוויל, נחיתת כוחות יבשה, נערכנו להשמיד את הכוח הזה. ההערכה היתה שכוח נחיתה יבוא מלווה סטילים וצריכים להגן על הסטילים שלנו בפני טילים. אז מצאנו שיטת הערכות קרובה מאוד לחוף, כאשר האויב לא ידע שיש שם סטילים עד שהוא מתקרב ואז נוכל לטבע אותו. שם התחבאו כוחותינו בפתח הברדוויל וכשהמצרים התקברו הגיחו מולו. זה היה המארב.

דיברתי על פעילות לכל אורך החוף, כלומר הים התיכון. הפגזנו את פורט סעיד, הפגזנו את דמיית, שבערך באמצע הדלתה, הפגזנו את בלטין, כל מיני מקומות לאורך החוף. לאט לאט התקדמנו והגענו עד אלכסנדריה. באלכסנדריה, כפי שאמרתי, המקום שאליו שיגרו את הטיל, לגבי נמל אלכסנדריה הוא כמו בת גלים לגבי נמל חיפה. זאת אומרת הם כמעט בתוך הנמל שלו. לא הצלחנו לתפוש אותם בחוף. החלטנו אולי ננסה למשוך אותם מערבה מאלכסנדריה והתחלנו לחפש הפגזות ופעילות על החוף ממערב. הפגזנו מקום שנקרא ראס קנאיס, שנמצא הרבה מערבה מאלכסנדריה. כאן אני רוצה להכניס קוריוז קטן. באותה תקופה חדשות טובות לא היו. חדשות טובות נבעו כמעט רק מפעילות ימית. אז כל בוקר להשלמת הפעילות הייתי מוציא אינפורמציה לדובר צה"ל שיוכל להמציא לעיתונות כדי להרים את המורל של כוחותינו. ההפגזה על לטקיה, אלכסנדריה, פורט סעיד כולם יודעים. פה אני צריך להראות להם משחו על הפגזה הרבה מערבית לאלכסנדריה. אז מה אני אגיד? ראס קנאיס? איזה יהודי מבין מה זה ראס קנאיס. אבל ב-1973 היו עוד כמה יהודים בארץ שזכרו את אל עלמיין המקום בו נבלם גנרל רומל במלחמת העולם השנייה אז אמרתי: חיל הים ביצע הפגזה על יד אל עלמיין וזה הופיע כך בעיתונות. חיל הים תרם למורל ולא רק ללחימה.

כפי שאמרתי המשימה של ים היתה קודם כל להוכיח עליונות, לפגוע אסטרטגית ועכשיו למנוע שימוש של האויב באספקה ימית. הראיתי מה עשינו בצפון לסוריה. לגבי מצרים הפעילות שלנו הגדילה אצלם מאוד את הרגישות והם הגבילו את השייט אליהם. זה מה שנעשה בים התיכון בהגבלת תנועת אויב.

ש. אז לא המשכתם למשוך אותם החוצה.

ת. הסטילים יצאו אבל לא מספיק רחוק לפגוע בהם. חוף מסטילים שם כבר לא הטבענו יותר. אבל מה קרה עם התובלה שלנו? פה היתה החלטה קשה של ביני, למה קשה? בכל התרגילים ובכל המלחמות כאשר התחילה הלוחמה הימית היינו עוצרים את השייט לישראל ורק מתרכזים ועושים מאמצים להביא אניות מסוימות ארצה. מכריזים על הפסקת שייט.

ש. ישראל היתה מכריזה?

ת. לא. אנחנו היינו ממיינים את השייט ואומרים תחכה בנמל, אל תצא, אל תבוא. כל צי הסוחר היה בשליטה של שייט שלנו. אניות זרות בכלל לא באו.

ש. לא בגללנו כי חברות הביטוח שלהם לא הסכימו.

ת. זה אותו דבר. אנחנו לא יכולים לתת הוראה לאינייה זרה. היתה החלטה לעצור אותם ממערב לכרתים או משחו כזה ולא להכניס אותם לזירה. לביני היו המון החלטות כאלה שהיו לא רגילות. לפני זה אספר על החלטה מאוד חשובה שלו. בתורת הלחימה בשביל להתגבר על הפרש הטווחים, נקרא לזה טבעת הטילים, היות והטילים שלהם רצים לטווח של 50 ק"מ ושלנו 20- אנחנו צריכים לסגור לפחות 30 ק"מ עד שאנחנו משגרים, ואז בתורת הלחימה היה ברור שלפני כניסה ללחימה כזאת מזמינים סיוע אווירי, שיבואו מטוסים לעזור לנו. אחרי הלילה הראשון ועקב המצב הכללי, אמר ביני שלא מזמינים יותר מטוסים. אסור

לנו לגרום לעוד דרישה ולעוד מועקה על המצב הקשה בלאו הכי במדינה כולה. לא נבקש שיקחו מטוס ובמקום לעשות תפקידים שהוא בקושי מספיק לעשות אותם יבוא לעזור לנו. זו החלטה בניגוד לתורת הלחימה ובניגוד לכל התרגילים. הוא אמר שמפסיקים לבקש סיוע אווירי. אותו סוג של החלטה היה עם השייט. ידענו שהמצרים הוציאו את הצוללות שלהם לים לתקוף אניות סוחר. אבל ידעתי עוד דבר. חשבנו אז, ואני חושב עד היום, שהערכת אויב חייבת לכלול הערכת איכות ולא רק כמות מספרית. ידענו שיש להם צוללות וידענו שרמתם נמוכה ביותר והמלצתי לביני: תתעלם מהצוללות ותמשיך לקיים תנועת ספנות. עזר לי בהחלטה הזאת ובשכנועו של ביני עוד ארוע קטן אחד. למצרים היתה גם צוללת בים סוף, שבאמצע היום, בשעה 12, שיגרה טורפדו על אניית המכלים סנסון, שלא ידעה שום דבר והפליגה במהירות קבועה ובקורס קבוע והצוללת פספסה. אמרתי לו: אתה רואה? במצבים כאלה מפספסים. אין מה לפחד. הוא קיבל את דעתי והשייט לא הופסק ובמשך ימי הלחימה בוצעו 200 הפלגות in and out. הרכבת האווירית המפורסמת העבירה 4% מהתספוקת למדינת ישראל. 96% הגיעו בדרך הים מוגנים ישירות לפעמים ובעצם השליטה בים שהיתה לנו. אף אנייה לא הותקפה ולא קרה לה שום דבר.

ש. היה לכם גם ניסיון לאתר צוללות ולפגוע בהן?

ת. חיפשנו. אח"י חיפה, אחד מהסטילים, טען שהוא גילה צוללת וירה בה. אגב ידיעה זו לא פורסמה בעיתון. אני לא האמנתי שהיתה שם צוללת וחשבתני שהוא תקף "אולי צוללת" ושנית לא רציתי להרים את המורל של אף אחד מהאויבים ולהפחיד את השלטונות שלנו. אין צוללות. הצוללות לא שוות כלום.

ש. אתה היית משחרר את הידיעות?

ת. כן. כפי שהזכרתי האניות המצריות הגדולות יצאו מחוץ לטווח הסטילים וניסו לחסום את השייט שם. משחתת סקורי נערכה בבנגזי ויצאה לסיור במיצרי מסינה בין איטליה לסיציליה על מנת למצוא אנייה.

ש. בנגזי זה לוב?

ת. כן. לוב היתה בת ברית טובה של מצרים אז וגם היום במידה מסוימת. היה צריך לטפל בבעיה. פה בא ארוע מעניין. הסטילים שהיו לנו, אלה מצרפת, אינם מסוגלים לפעול בטווח כזה גדול, אבל בין 1967 ל-1973, על מנת לפתור את הבעיה של ים סוף, פיתח חיל הים ובנה סטילים מדגם חדש שנקראים סער 4. יש בהם כל הטוב שבסער 3 בתוספת של טווח. הגדילו אותם ל-400 טון מ-250 טון ועיקר ההגדלה היתה לדלק. שני סטילים כאלה היו מוכנים ואלה כבר יכולים לפעול במיצר מסינה כי טווח הפעולה האפקטיבי שלהם היה אלף מייל. אז נשלח זוג סטילים - אחד גדול ואחד קטן - לאזור מסינה לנסות להיפגש עם הסקורי. תזמון מפגש כזה הוא מאוד קשה, כי זה לוקח הרבה מעל יממה להגיע מהארץ עד שם, אבל שלחנו אותם שיהיו בשטח, ואולי יפגשו. ברור שהסטיל הקטן אינו יכול להגיע בכוחות עצמו ולחזור, אז סוכם שכמו שהוא מתקרב לזירה הסטיל הגדול יעביר אליו דלק ושניהם יהיו מבצעים. מגיעים לשם ופורצת אחת מהסערות הגדולות שיכולות לקרות בסתו בים התיכון, ולמעשה בלתי אפשרי לבצע תדלוק בים הפתוח. אז מחליט מפקד הסטיל עם אישור מפקדה להכנס למפרץ באי מלטה ולבצע שם את התדלוק. הוא מבצע את התדלוק ובאותו מפרץ מסתתרת באותו זמן סיירת אנגלית מעצמת הים. היא לא צריכה לסבול את סערת הים בחוץ. במפרץ יותר שקט.

ש. מלטה אישרה לכם להיכנס?

ת. לא שאלנו. הסיירת דיווחה מיד למלטה שהשתמשנו באי ופגענו לכאורה בנייטרליות שלה. ראש ממשלת מלטה, דון מינטוף, הקים צעקות אימים שפגענו בנייטרליות שלו וזה כמובן התפרסם. בסערה הזו

הסקורי לא יצאה. כוחותינו חזרו הביתה. הסקורי לא יצאה יותר בכלל כי האויב ידע שיכולים להיות סטילים ישראלים ליד מסינה ויותר הוא לא יצא מהנמל עד סוף המלחמה.

אזכיר כי בים התיכון התבצעה עוד פעולה של שייטת 13. שייטת 13 פעלה על פורט סעיד. לוחמי השייטת חדרו לפורט סעיד, טיבעו שם מספר כלים וההגנה המקומית היתה מאוד חזקה, הרבה מאוד פצצות עומק. שניים מלוחמינו נהרגו ומקום קבורתם לא נודע עד היום. היתר יצאו בשלום וחזרו הביתה.

נושא התחבורה הימית. כאשר הקרבות עצמם נגמרו כמעט עדיין היתה בעיה של הבטחת התחבורה הימית שלנו וחיל הים המשיך במשלוח אניותיו לכל הים התיכון להיות מוכן באזור שמא יתקיף אותו מישהו. אניות סוחר פוזרו לתדלק את האניות שלנו באמצע הים והסטילים היו יוצאים ושוהים בים עד אשר אניות הסוחר עם המטוסים והטנקים וכדומה הגיעו ארצה.

ש. גם במערב הים התיכון?

ת. כן, בכל הים התיכון. עד אלג'יר הגענו.